

Mitä vaatimuksia
EHDS ja eIDAS
asettaa
tunnistamiselle?

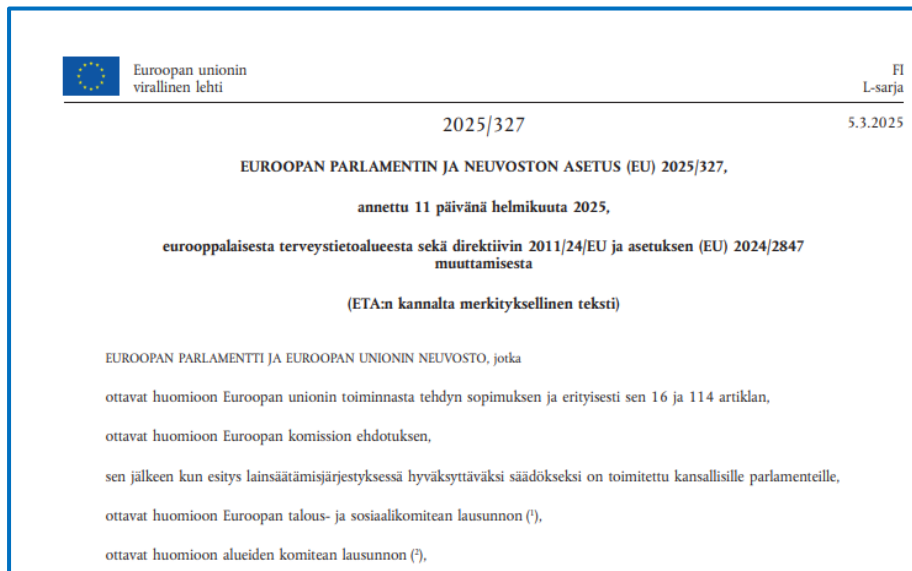
Ilkka Pelkonen, THL
Jari Suhonen, DVV

Terveys- ja
hyvinvoinnin laitos
24.8.2026

EHDS-asetuksen täytäntöönpanon aikataulu

[EHDS-asetus](#) tuli voimaan 26.3.2025

- EU-komissio tulee julkaisemaan useita täytäntöönpanosäädöksiä 26.3.2027 mennessä.
- Keskeisiä velvoitteita **aletaan soveltaa vaiheittain** komission täytäntöönpanoasetusten ja kansallisten toimenpiteiden kautta.
- Xt-EHR-yhteistoimintahankkeessa luotiin tekniset ja toiminnalliset perustat tuleville täytäntöönpanosäädöksille (mm. tekniset määrittelyt, rajapinnat, standardit). Päättynyt 4/2026, julkaistu Xt-EHR sivuilla. Työpaketti 5.1: <https://www.xt-ehr.eu/deliverables/>

Miten EHDS ja eIDAS liittyvät tunnistamiseen

Henkilön oikeus tunnistautua ja päästä omiin tietoihin (artikla 3)

Velvoittaa valtioita perustamaan terveystietojen käyttöpalvelut, joiden kautta tunnistautuminen, käyttö ja valtuutuksien anto tapahtuu (artikla 4)

Ammattihenkilöillä on oltava rajat ylittävä pääsy terveystietoihin, henkilön asettamat rajoitukset huomioiden (artikla 11)

Ammattilaisten pääsy rajat ylittäviin potilastietoihin voi tapahtua vain voimassa olevalla sähköisellä tunnistautumisen menetelmällä tai välineellä (artikla 12)

Henkilöiden ja ammattilaisten oikeus päästä tietoihin on sidottu vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen.

EHDS nojaa tässä 20.5.2024 uudistettuun [eIDAS-asetukseen](#).

Mitä vaatimuksia EHDS ja eIDAS asettaa tunnistamiselle (1/2)

- Henkilöillä on oikeus käyttää mitä tahansa eIDAS 2.0 artiklan 6 mukaisesti tunnustettua sähköisen tunnistamisen välinettä päästäkseen omiin terveystietoihinsa (artikla 16:1)
- Komissio määrittää täytäntöönpanosäädöksillä rajat ylittävän tunnistus- ja autentikointimekanismin tekniset vaatimukset eIDAS 2.0 mukaisesti (artikla 16:2)
- eIDAS-asetuksen keskeiset vaatimukset ovat:
 - käyttäjän turvallinen tunnistautuminen koko EU:ssa
 - yhteentoimivat digitaaliset identiteettilompakot
 - sähköiset allekirjoitukset (esimerkiksi työsopimuksen allekirjoitus, ammattilaisen allekirjoitus tietojärjestelmässä)
 - attribuuttitodistukset (esimerkiksi rokotustodistus, oleskeluoikeus, tutkintotodistus, ajokortti)
 - käyttäjän hallintaoikeus omiin tietoihinsa.

Mitä vaatimuksia EHDS ja eIDAS asettaa tunnistamiselle (2/2)

- Varmuustaso *korkea* määritelty EHDS artikla 16 koskevassa täytäntöönpanosäädöksessä kesällä 2026
 - Potilaan tunnistaminen
 - Ammattilaisen tunnistaminen
 - Siirtymäajat
- EHDS artikla 16 täytäntöönpanosäädöstä ei ole vielä käännetty ja virallisesti julkaistu. Julkaisu EU:n virallisessa lehdessä syyskuussa (?)
 - <https://ec.europa.eu/transparency/comitology-register/screen/documents/116759/1/consult>
- Jokaisen jäsenvaltion on määriteltävä oma kansallinen joukko tunnistetietoja (healthcare attributes), joiden avulla potilas voidaan yksiselitteisesti yhdistää hänen terveystietoihinsa rajat ylittävissä tilanteissa (03/2028)
- Potilas voi pyytää nämä tunnistetiedot EUDI-lompakkoon (03/2029)

Mitä EHDS ja eIDAS eivät vaadi tunnistamiselta

- ✗ luopumista kansallisista tunnistusratkaisuista
- ✗ vain yhden tunnistusvälineen käyttöä
 - ei vaatimusta käyttää **vain** EUDI-lompakkoa
- ✗ teknologiaa
 - teknologianeutraalisuus säilyy, ei vaatimusta tietyistä protokollista, standardeista, biometriasta jne.
 - käyttöliittymä- tai käytettävyyksivaatimuksia
- ✗ yhtä EU-laajuista identiteettiä
 - yhteentoimivuus perustuu vastavuoroiseen tunnistamiseen

Toisen maan EU-lompakon käyttö Suomessa

- eIDAS 2.0 edellyttää, että jäsenvaltioiden on hyväksyttävä muiden jäsenvaltioiden EUDI-lompakot tunnistautumiseen, kun ne täyttävät asetetut vaatimukset.
- Tämä koskee julkisen ja yksityisen sektorin palveluja, kun nämä ovat tunnistautumista edellyttäviä ja eIDASin piirissä, esimerkiksi viranomaisasiointi, rajat ylittävät digipalvelut

Mitä lähitulevaisuudessa

- EHDS artikla 13: ”3. Kun henkilökohtaiset sähköiset terveystiedot rekisteröidään hoitojäsenvaltiossa, joka on eri kuin asianomaisen luonnollisen henkilön vakuutusjäsenvaltio, hoitojäsenvaltion on varmistettava, että rekisteröinnissä käytetään niitä kyseisen luonnollisen henkilön tunnistetietoja, jotka ovat käytössä vakuutusjäsenvaltiossa.”
 - 26.3.2029 alkaen potilastietojen yhteenvedon, sähköisten reseptien ja lääketoimitusten osalta.
 - 26.3.2031 alkaen myös kuvantamistietojen, laboratoriotulosten ja hoidon loppulausuntojen osalta
 - EHDS artikla 14 prioriteettiluokat
 - EHDS artikla 105 soveltamisen aikataulu
- Potilaan tietojen rekisteröinnissä käytettävän tunnisteiden haku/tarkistus digitaalisen terveydenhuollon kansallisen yhteyspisteen kautta potilaan kotimaasta.
- EUDI-lompakolla tunnistautuminen asioidessa terveydenhuollossa.

Luonnollisten henkilöiden tunnistaminen rajat ylittävässä terveystietojen vaihdossa

- Henkilön oikeus käyttää eIDAS-notifioitua tunnistusvälinettä tunnistautumiseen
 - Käyttäessään julkisen sektorin toimijan asiointipalvelua, joka edellyttää vahvaa sähköistä tunnistamista, henkilöllä on lähtökohtaisesti oikeus käyttää eIDAS-asetuksen mukaisesti vastavuoroisesti tunnustettua tunnistusvälinettä.
 - Käyttäessään EHDS-asetuksessa säädettyä sähköisen terveystiedon käyttöpalvelua henkilöllä on oikeus tunnistautua sähköisesti käyttäen mitä tahansa eIDAS-asetuksen nojalla tunnustettua sähköisen tunnistamisen menetelmää.
- Henkilön asioidessa sähköisesti terveystietojen haku MyHealth@EU-palvelun kautta edellyttää potilaan tunnistamista EIDAS-notifioidulla tunnistusvälineellä.
 - Tunnistusvälineen varmuustason on oltava 26.3.2027 alkaen vähintään korotettu (LoA Substantial) ja 26.3.2030 lukien korkea (LoA High)
- Suomessa eIDAS-notifioituna tunnistusvälineenä on käytössä **sähköinen henkilökortti** (kansalaisvarmenne) ja vuodesta 2027 lukien **Suomi.fi-lompakko** (EUDI-lompakko).
 - ✦ Traficomien hyväksymiä, vahvan sähköisen tunnistamisen välineitä on Suomessa tarjolla useita, mutta niitä ei ole eIDAS-notifioitu rajat ylittävään käyttöön. Ko. välineet ovat normaalisti käytössä kansallisesti vahvan tunnistamisen välineinä.

EUDI-lompakon käyttö terveydenhuollossa

- EUDI-lompakko tulee olemaan yksi eIDAS-asetuksen mukaisesti notifioiduista tunnistusvälineistä.
- Tunnistamisen hallintaa täsmentävän toimeenpanosäädöksen mukaan EUDI-lompakkoon on myönnettävä potilaan tunnistamiseen käytettävä todistus
 - 26.3.2028 mennessä jäsenmaiden on määriteltävä joukko attribuutteja, joita käytetään luonnollisten henkilöiden henkilöllisyyden todentamiseen sähköisten terveystietojen rajat ylittävässä vaihdossa.
 - 26.3.2029 alkaen määritelty terveydenhuollon tunnistetietokokonaisuus tulee myöntää pyynnöstä identiteettilompakkoon (EAA-todistus). Samalla terveydenhuollossa asioivan EU-kansalaisen tulee voida halutessaan käyttää lompakkoon myönnettyä todistusta sekä digi- että käyntiasioinnissa.
- DVV on varautunut tuottamaan QEAA-tarjoajan roolissa kohdennetun sähköisten attribuuttitodistusten myöntöpalvelun valituille julkisen sektorin toimijoille. Palvelu mahdollistaa QEAA, PUBEAA ja EAA -tyyppisten todistusten myöntämisen EUDI-lompakoihin.
- EUDI-lompakon hyödyntäminen soten digi- ja käyntiasioinnissa tarvitsee
 - lompakkoon myönnettävän attribuuttitodistuksen määrittelyä (todistuksen sääntökirjan luontia) EU-yhteistyössä
 - terveydenhuollon tunnistautumiseen liittyvien toimintamallien päivittämistä kansallisesti/alueellisesti
 - kyvykkyyttä lompakkoon myönnetyn todistuksen lukuun
 - Kuinka todistusten luku järjestetään (lukijalaitteet vs. keskitetympi palvelu)
 - Suorat lompakko-integraatiot, välityspalvelut, Suomi.fi-tunnistus

24.8.2026

Tunnistautuminen digipalveluihin – henkilöllisyyden linkittäminen

- DVV toteuttaa keskitetysti viranomaisille ja muille julkista hallintotehtävää hoitaville henkilöllisyyden linkittämisen noudattaen eIDAS-asetuksen 11 a artiklaa ja sen nojalla annettuja säännöksiä.
- Suomi.fi-tunnistus -palveluun tuotetaan kyvykkyys tunnistautua julkisen sektorin asiointipalveluihin EUDI-lompakolla.
 - Loppukäyttäjälle eIDAS-tunnistautuminen näyttäytyy vaihtoehtona muiden tunnistusvälineiden joukossa.
 - Digipalveluille Suomi.fi-tunnistus mahdollistaa lompakolla tunnistautumisen nykyisen toimintamallin mukaisesti, i. Suomi.fi-tunnistus välittää linkittämisen tuloksena löytyvän henkilötunnuksen digipalveluille.
- Jatkossa [Suomi.fi](https://suomi.fi)-tunnistus -palvelu muuttuneeksi välityspalveluksi, joka vastaa tunnistuksen välittämisestä asiointipalvelulle.
 - Tällöin asiointipalvelulle välitetään lompakon esittämät henkilön tunnistetiedot, sekä mahdollisen onnistuneen henkilöllisyyden linkittämisen tuloksena löytyvä henkilötunnus.

Ammattilaisten tunnistaminen

- 26.3.2027 - Ammattilaisten tunnistaminen rajat ylittävän terveystietojen vaihdon tilanteessa sote-ammattikortilla.
 - DVV:llä meneillään ammattikortin ilmoittaminen korotetulle tasolle kansallisesti (vrt. EU-notifiointi).
 - On mahdollista, että ilmoittamisen myötä nousee muutostarpeita rekisteröinti- ja myöntöprosessiin.
- 26.3.2032 – Sote-ammattilaisen käyttöön korkean varmuustason tunnistusväline.
 - Sote-ammattikortti jatkossakin ammattilaisten tunnistusvälineenä.
 - Korkean varmuustason vaatimusten täyttämisen osalta
 - Arvioidaan vaikutukset rekisteröintipisteisiin (tarvittavat muutokset, välilliset kustannukset, rekisteröintipisteverkoston taso)
 - Arvioidaan mahdolliset rajoitteet rajat ylittävän terveydenhuollon tilanteissa, esim. tilapäisvarmenteiden (varakorttien) käytön rajoitukset.
 - Arvioidaan siirtymää läsnärekisteröinnistä kohti etäkäyttöä ja identiteettilompakon käyttöä ammattilaisen tunnistamisessa.
 - Ilmoittamisen myötä tulee muutostarpeita rekisteröinti- ja myöntöprosessiin.